Lieta Nr.C13028916
Lietvedības Nr.C-0289-16

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē 2016.gada 25.oktobrī

Dobeles rajona tiesa
tiesnese I.Kovaļova,
ar tiesas sēdes sekretāri S.Baumani

piedaloties prasītājai /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016.gada 15.janvārī prasītāja /pers. C/, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, cēla Dobeles rajona tiesā prasību pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdzot piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus nepilngadīgā dēla /pers. E/ uzturam 263,50 EUR apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam; palielinoties minimālajai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru palielināt proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram; lūdz uzturlīdzekļus piedzīt no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas; lūdz noteikt, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

Prasības pieteikumā prasītāja cita starpā norāda, ka prasītājas laulības laikā ar atbildētāju, prasītājai 2007.gada 12.jūnijā dzimis dēls /pers. E/. 2015.gada 12.oktobrī pušu laulība šķirta pie zvērinātas notāres. Laulība šķirta ievērojot 2015.gada 10.septembrī starp pusēm noslēgto Vienošanos par kopīgā nepilngadīgā bērna aizgādību, saskarsmes tiesībām, bērna uzturlīdzekļiem. Atbildētājs labprātīgi uzņēmās saistības maksāt uzturlīdzekļus dēla uzturēšanai 263,50 EUR katru mēnesi līdz bērna pilngadībai vai brīdim, kad bērns spēs pats sevi uzturēt. Kopš 2015.gada decembra atbildētājs Vienošanos par kopīgā nepilngadīgā bērna aizgādību, saskarsmes tiesībām, bērna uzturlīdzekļiem nepilda daļā par uzturlīdzekļu sniegšanu, tādēļ no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi dēla uzturam. Uzturlīdzekļu summu sastāda daļējie izdevumi dēla uzturēšanai (pārtika 150 EUR – brokastis, vakariņas + pusdienas brīvdienās, maksa par pulciņiem 20 EUR – karatē, handbols), skolai ziedojumiem, dāvanas – 5 EUR, apģērbs 50 EUR (ziemas, vasaras), apavi, to remonts, tīrīšanas līdzekļi 25 EUR, sporta inventārs 25 EUR (sporta tērps, apavi, velosipēds, hokeja piederumi), piederumi skolai 10 EUR – kancelejas preces, soma, grāmatas, kopēšanas darbi), higiēnas preces 20 EUR (zobu pastas, šampūni, veļas pulveris u.c.), kultūras pasākumi, skolas ekskursijas 15 EUR, medikamenti, zobārsts 20 EUR (tai skaitā pēcoperācijas ārsta apmeklējumi Rīgā), friziera pakalpojums 5 EUR, elektrība 10 EUR, gāze 2 EUR, dzīvokļa komunālie pakalpojumi vidēji 80 EUR, mobilā telefona rēķins 10 EUR, interneta pieslēgums 7 EUR, nomaksas dators 20 EUR, kabatas nauda 10 EUR, kredīts par dzīvokli (no kopējā maksājuma 273 EUR) 136 EUR. Minētais mēnesī kopā sastāda 645 EUR dēla uzturēšanai. Prasītāja uzskata, ka prasītais uzturlīdzekļu apmērs no atbildētāja ir samērīgs atbilstoši viņa spējām un materiālajam stāvoklim, kā arī pats atbildētājs labprātīgi apņēmies maksāt uzturlīdzekļus 263,50 EUR katru mēnesi dēla uzturam. Prasītājas ienākumi ir vidēji 400 EUR mēnesī, ko sastāda darba alga (pēc nodokļu nomaksas) un valsts ģimenes pabalsts, tamdēļ tie ir nepietiekoši pilnvērtīgai dēla uzturēšanai.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumi tiesā par celto prasību nav saņemti.

2016.gada 20.jūlijā tiesā saņemts prasītājas /pers. C/ iesniegums, kurā lūgts piedzīt no atbildētāja /pers. D/ prasītājas labā pagaidu uzturlīdzekļus bērna /pers. E/ uzturam.

Ar Dobeles rajona tiesas 2016.gada 20.jūlija lēmumu, nolemts apmierināt /pers. C/ lūgumu par pagaidu lēmuma pieņemšanu un nolemts pagaidām līdz sprieduma taisīšanai lietā piedzīt no /pers. D/ par labu /pers. C/ uzturlīdzekļus dēla /pers. E/ uzturam 111 EUR ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% apmērā no minimālās mēneša darba algas, sākot no 2016.gada 15.janvāra.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem, uzturlīdzekļus lūdza piedzīt no prasības celšanas brīža.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, kaut gan par tiesas sēdi paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{2} pantu un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.

1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana"), un ar ko atceļ Padomes Regulu

(EK) Nr. 1348/2000. Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datiem atbildētāja sasniedzamības adrese ir Apvienotajā Karalistē, /adrese/, /adrese/, /adrese/

Saskaņā ar minēto regulu tiesa nosūtīja atbildētājam uz norādīto adresi ar kompetentās iestādes Royal Courts of Justice starpniecību gan prasības pieteikumu, gan paskaidrojuma veidlapu, gan informāciju par mediāciju, gan tiesas pavēsti. 2016.gada 3.martā tiesa saņēma kompetentās iestādes apliecinājumu par dokumentu izsniegšanu vai neizsniegšanu (Certificate of service or non-service of documents), kurā atzīmēts 12.2.2. un 12.3. punkts un norādīts, ka dokumenti izsniegti 2016.gada 27.februārī, ievietojot tos pasta kastītē, kas atbilst Anglijas un Velsas Civilās procedūras noteikumu 6.3. (1) (c) punktam un dokumenta adresāts tika informēts rakstiski, ka viņš var atteikties pieņemt dokumentu, ja tas nav izsniegšanas vietas oficiālajā valodā vai sūtītājas valsts oficiālajā valodā, ko viņš saprot.

Tiesa atkārtoti nosūtīja atbildētājam pavēsti par tiesas sēdi 2016.gada 25.oktobrī un 2016.gada 15.septembrī tiesa saņēma kompetentās iestādes apliecinājumu par dokumentu izsniegšanu vai neizsniegšanu (Certificate of service or non-service of documents), kurā atzīmēts 12.2.2. un 12.3. punkts un norādīts, ka dokumenti izsniegti 2016.gada 9.septembrī, ievietojot tos pasta kastītē, kas atbilst Anglijas un Velsas Civilās procedūras noteikumu 6.3. (1) (c) punktam un dokumenta adresāts tika informēts rakstiski, ka viņš var atteikties pieņemt dokumentu, ja tas nav izsniegšanas vietas oficiālajā valodā vai sūtītājas valsts oficiālajā valodā, ko viņš saprot.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana"), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000 8.pantu atbildētājam bija tiesības nedēļas laikā atteikties pieņemt dokumentus, ja dokumenti nav uzrakstīti vai tiem nav pievienots tulkojums kādā no šādām valodām: a) adresātam saprotamā valodā; vai b) oficiālajā saņēmējas dalībvalsts valodā vai, ja minētajā valstī ir vairākas oficiālās valodas, tās vietas oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām, kurā izsniedz dokumentus.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs nav izmantojis atteikuma tiesību, kā arī nav izmantojis savas civilprocesuālās tiesības un nav sniedzis rakstveida paskaidrojumus par celto prasību.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209.pantā noteiktos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai tiesa lietu izskatīja atbildētāja prombūtnē.

Motīvu daļa

Noklausījusies prasītājas paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Ar dzimšanas apliecības kopiju pierādīts, ka 2007.gada 12.jūnijā dzimušā /pers. E/ vecāki ir /pers. D/ un /pers. C/(pēc uzvārda maiņas - /pers. C/).

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka *vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem*.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piektās daļas noteikumiem *minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.*

Rakstveida paskaidrojumi par celto prasību no atbildētāja /pers. D/ tiesā nav saņemti.

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, *ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse*. Līdz ar to tiesa atzīst, ka lietā nav strīds par to, ka prasītāja īsteno bērna ikdienas aprūpi un uzraudzību, ka atbildētājam kā bērna tēvam ir jāpiedalās bērna uzturēšanā un jāmaksā uzturlīdzekļi.

Tiesa ņem vērā, ka 2015.gada 10.septembrī atbildētājs ir noslēdzis vienošanos, kurā norādīts, ka labprātīgi apņemas maksāt prasītājai dēla uzturam uzturlīdzekļus 263,50 EUR. Minētā vienošanās nav apstrīdēta un ir spēkā esoša un tā neatņem prasītājas likumīgās tiesības lūgt ar tiesas spriedumu piedzīt uzturlīdzekļus dēla uzturam.

Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā noteikts, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 18.jūnija spriedumā lietā Nr.SKC- 1668/2013; Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.septembra spriedumā lietā Nr.SKC-2407-14 norādīts, ka gadījumā, ja prasība celta, lai aizstāvētu no likuma izrietošās bērna tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecāka, nav nepieciešams apstrīdēt noslēgto vienošanos.

Tādējādi, apstāklis, ka starp pusēm noslēgta vienošanās par uzturlīdzekļu maksājumiem bērna uzturam, neliedz vecākam, kura labā uzturlīdzekļi maksājami, prasīt uzturlīdzekļu piedziņu ar tiesas spriedumu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2015.gada 7.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-1478/2015 ir sniedzis Civillikuma 179.panta pirmās daļas interpretāciju, norādot, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar trim kritērijiem, pirmkārt, vecāku mantas stāvokli, otrkārt, laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt, treškārt, vecāku spējas uzturēt bērnu.

Līdz ar to, nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa vadās no pušu spējām uzturēt bērnu, pušu mantas stāvokļa un nepieciešamības nodrošināt bērnu ar iespējami labāku uzturu. Piedzenamajiem uzturlīdzekļiem ir jābūt samērojamiem ne tikai ar katra vecāka mantisko stāvokli un reālajām spējām sniegt pēc iespējas labāku uzturu bērnam, bet arī jāatbilst bērna vajadzībām un faktiskiem izdevumiem.

Prasītāja norādījusi un no lietas materiālos pievienotā izdevumu aprēķina bērna uzturam izriet, ka bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu summa sastāv no šādām pozīcijām mēnesī: pārtika 150 EUR – brokastis, vakariņas + pusdienas brīvdienās, maksa par pulciņiem 20 EUR – karatē, handbols), skolai ziedojumiem, dāvanas – 5 EUR, apģērbs 50 EUR (ziemas, vasaras), apavi, to remonts, tīrīšanas līdzekļi 25 EUR, sporta inventārs 25 EUR (sporta tērps, apavi, velosipēds, hokeja piederumi), piederumi skolai 10 EUR – kancelejas preces, soma, grāmatas, kopēšanas darbi), higiēnas preces 20 EUR (zobu pastas, šampūni, veļas pulveris u.c.), kultūras pasākumi, skolas ekskursijas 15 EUR, medikamenti, zobārsts 20 EUR (tai skaitā pēcoperācijas ārsta apmeklējumi Rīgā), friziera pakalpojums 5 EUR, elektrība 10 EUR, gāze 2 EUR, dzīvokļa komunālie pakalpojumi vidēji 80 EUR, mobilā telefona rēķins 10 EUR, interneta pieslēgums 7 EUR, nomaksas dators 20 EUR, kabatas nauda 10 EUR, kredīts par dzīvokli (no kopējā maksājuma 273 EUR) 136 EUR

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 96.panta pirmo daļu, nav pamata apšaubīt faktu, ka prasītājai rodas izdevumi bērna uzturēšanai norādītajās pozīcijās, ievērojot to, ka prasītāja viena realizē bērna aprūpi, par ko lietā nav strīda.

Novērtējot prasītājas sastādīto izdevumu aprēķinu bērna uzturam, tiesa konstatē, ka tas nesatur tādas pozīcijas, kas būtu atzīstamas par pārlieku nepamatotām vai neatbilstošām likumā noteiktajam apjomam, kādā vecākam jāsniedz bērnam aprūpe, tomēr tiesas pienākums bērnam nepieciešamos izdevumus samērot ar vecāku mantisko stāvokli un reālajām iespējām sniegt pēc iespējas labāku uzturu.

Atbildētājs iebildumus pret prasību nav cēlis, prasības aprēķinu nav apstrīdējis, savu materiālo stāvokli nav pierādījis, līdz ar to tiesa tiesai nav pamata apšaubīt, ka viņš ir spējīgs maksāt minēto summu, kuru labprātīgi ir uzņēmies ar 2015.gada 10.septembra vienošanos.

Tiesa ņem vērā, ka kopējie izdevumi bērna uzturam sastāda 645 EUR, bet prasītājas mēneša ienākumi ir ap 400 EUR mēnesī, kas lietā nav apstrīdēts.

Ņemot vērā bērna intereses, tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļi nosakāmi arī procentu izteiksmē, jo minimālās darba algas apmērs ir mainīgs, tādēļ, mainoties minimālās darba algas apmēram, bērns uzreiz varēs saņemt lielāku uzturlīdzekļu summu. Turklāt uzturlīdzekļu apmērs, kas noteikts procentos no Ministru kabineta noteiktās minimālās darba algas, dod iespēju precīzi noteikt uzturlīdzekļu summu *euro*.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar tiesas spriedumu uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt

prasības celšanas brīdi.

Līdz ar to no atbildētāja prasītājas labā piedzenami uzturlīdzekļi dēla /pers. E/ uzturam 263,50 EUR mēnesī, bet ne mazāk par iepriekš norādītajos Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Ievērojot to, ka vecāku (prasītājas) aizgādība pār bērnu beidzas ar bērna pilngadības sasniegšanu (Civillikuma 219.pants), pēc kuras bērns pats iegūst pilnīgu tiesībspēju, uzturlīdzekļi par labu prasītājai bērna uzturam piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu *tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja, ceļot prasību, bija atbrīvota no tiesas izdevumu nomaksas valsts ienākumos, tādēļ tie piedzenami no atbildētāja.

Valsts nodevas apmērs ir nosakāms atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta un 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunkta prasībām un sastāda 361,22 EUR (263,50 EUR x 12 = 3 162 EUR; 3 162 – 2 134 = 1 028 EUR; 1 028 EUR x 4% = 41,12 EUR; 41,12 EUR + 320,10 EUR = 361,22 EUR). Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma un tiesas pavēstu nosūtīšanu sastāda 6,52 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu spriedumā nosakāms, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189. - 193., 204.[1] pantu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa

n o s p r i e d a

apmierināt /pers. C/ prasību pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, dēla /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 263,50 EUR (divi simti sešdesmit trīs *euro*, 50 centi) mēnesī, sākot no 2016.gada 15.janvāra līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, ieskaitot tos prasītājas kontā Nr./numurs/ AS "Swedbank". Uzturlīdzekļus maksājumos ieskaitīt tos maksājumus, kas saņemti pēc Dobeles rajona tiesas 2016.gada 20.jūlija lēmuma izsniegtā izpildu raksta.

Izpildu raksts, kas izdots saskaņā ar Dobeles rajona tiesas 2016.gada 20.jūlija lēmumu lietā Nr.C13028916 par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. D/ par labu /pers. C/ dēla /pers. E/ uzturam, izpildāms par laika periodu līdz 2016.gada 25.oktobrim (ieskaitot).

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus - valsts nodevu 361,22 EUR (trīs simti sešdesmit viens *euro*, 22 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,52 EUR (seši *euro*, 52 centi).

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt daļā par tiesas izdevumu piedziņu sprieduma labprātīgas izpildes termiņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Labprātīgas izpildes termiņā veikto maksājumu apliecinošs dokuments par tiesas izdevumu nomaksu valsts ienākumos nekavējoties iesniedzams Dobeles rajona tiesas kancelejā.

Prasītāja/pers. C/ spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2016.gada 25.oktobra, iesniedzot apelācijas sūdzību Dobeles rajona tiesā.

Atbildētājs/pers. D/ spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma noraksta izsniegšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Dobeles rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) I.Kovaļova